

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИДАКТИЧНІ СИСТЕМИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2020р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дидактичні системи у вищій школі
Освітня програма	011 Освітні, педагогічні науки
Спеціальність	Освітні, педагогічні науки
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	другий (магістерський)
Статус дисципліни	нормативна
Курс/семестр	1 / II
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год. Практичні заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
2. Опис дисципліни	
Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі педагогіки, зокрема розділу «Дидактика», їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, формування знань, умінь та навичок в організації та проведенні освітнього процесу, зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності до трудової діяльності.	
Мета та цілі курсу	
<p>Мета – ознайомити магістрантів зі змістом дидактичних систем у вищій школі, структурою різних видів навчальних планів, програм, сформувані практичні уміння щодо реалізації у вищій школі різних видів форм і методів проведення навчальних занять.</p> <p>Цілі:</p> <p>Навчальна дисципліна «Дидактичні системи у вищій освіті» покликана сприяти оволодінню магістрантами дидактичних основ сучасної педагогічної науки, розвитку професійного мислення, готувати до усвідомленого оволодіння професійними вміннями та навичками необхідними для ефективної роботи у закладах вищої освіти. Розроблена програма розрахована на знання студентів з навчальних дисциплін: загальні основи педагогіки, дидактики, теорії виховання, психології, філософії. Вони є теоретичною базою для подальшого оволодіння методами пізнання, логікою дослідно-педагогічного процесу, досвідом практичної-педагогічної діяльності.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<i>Інтегральна компетентність</i> – здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, у процесі навчання, на основі поєднання спеціально предметних знань та вмінь з набутим досвідом	

дослідницької/інноваційної діяльності в системі вищої освіти, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до здобуття і застосування знань у практичних ситуаціях та генерації нових ідей та досягнення нових цілей (креативність).

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді.

ЗК 12. Здатність до самоосвіти та саморозвитку

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1. Здатність виявляти потенційні зв'язки освітньої теорії, освітньої політики та практики, розуміння цілей і особливостей освітніх систем.

СК 3. Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання.

СК 5. Розуміння цілей і особливостей освітніх систем.

СК 12. Здатність здійснювати ефективну організацію освітнього процесу у ЗВО на основі знань теорії й практики організації освітніх систем, основних вимог до професійної діяльності педагога, викладача.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Розробляти програми педагогічних інтервенцій.

ПРН 5. Розробляти освітні просвітницькі матеріали та програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 7. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати за потреби рішення про звернення за фаховою допомогою про підвищення кваліфікації.

ПРН 10. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 12. Здійснювати аналіз освітнього процесу у ЗВО, приймати рішення в умовах, що потребують застосування нових підходів та прогнозування, презентувати, обговорювати та захищати власні погляди в усній та письмовій формах перед фаховою та нефаховою аудиторією.

Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		14	
практичні заняття		16	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / вибірковий
II	011 Освітні, педагогічні науки	1	Нормативний
Тематика курсу			
Тема, план	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Основи дидактики вищої школи. <i>План</i> Поняття «дидактика». Структура педагогічного процесу у ЗВО. Закони та закономірності навчання у ЗВО. Цілі професійної освіти, зміст навчання у вищій школі та дидактичні навчальні комплекси.	2 год		4 год
Тема 1. Основи дидактики вищої школи. <i>План</i> Поняття дидактики. Організація процесу навчання у ЗВО. Функції процесу навчання.		2 год	4 год
Тема 2. Основи формування педагогічної системи ЗВО: стандарти, характеристики, категорії, прогнозування, моделі. <i>План</i>	2 год		4 год

<p>Педагогічна система ЗВО. Взаємозв'язок навчального процесу зі стандартизацією освіти. Концепція безперервної освіти. Понятійно-категоріальний апарат системи освіти.</p>			
<p>Тема 2. Основи формування педагогічної системи ЗВО: стандарти, характеристики, категорії, прогнозування, моделі. <i>План</i> Педагогічна система ЗВО як сукупність відносно самостійних елементів. Взаємозв'язок навчального процесу зі стандартизацією освіти. Залежність системи освіти від зовнішніх обставинами соціально-економічного та соціально-культурного походження. Концепція безперервної освіти, визначити понятійно-категоріальний апарат системи освіти. Функціонування фахівця не лише в умовах сучасного виробництва, а й в умовах виробництва майбутнього.</p>		2 год	4 год
<p>Тема 3. Дидактичні технології у вищій школі. <i>План</i> Функції науково-педагогічного працівника, методичні вимоги.</p>	2 год		4 год

<p>Конструювання навчального процесу. Поняття «освітня технологія», структура та види педагогічних технологій. Аспекти педагогічних технологій.</p>			
<p>Тема 3. Дидактичні технології у вищій школі. <i>План</i> Методичні вимоги до науково-педагогічного працівника. Конструювання навчального процесу. Поняття «освітня технологія», структура та види педагогічних технологій. Аспекти педагогічних технологій, традиційні та інноваційні технології навчання.</p>		2 год	4 год
<p>Тема 4. Закони, закономірності, методи, засоби та принципи навчання. <i>План</i> Основні завдання педагогічного процесу у ЗВО. Педагогічний процес у ЗВО відповідно до етапів функціонування. Закони, закономірності, принципи, методи та використання засобів навчання.</p>	2 год		4 год
<p>Тема 4. Дидактичні технології у вищій школі. <i>План</i> Функції науково-педагогічного працівника, методичні вимоги,</p>		2 год	4 год

<p>конструювання навчального процесу. Поняття «освітня технологія», структуру та види педагогічних технологій. Аспекти педагогічних технологій, традиційні та інноваційні технології навчання</p>			
<p>Тема 5. Види і стилі навчання. <i>План</i> Поняття «вид навчання», «стиль навчання». Мета видів і стилів навчання. Позитивні сторони та труднощі організації видів навчання.</p>	2 год		4 год
<p>Тема 5. Закони, закономірності, методи, засоби та принципи навчання. <i>План</i> Основні завдання педагогічного процесу у вищому навчальному закладі. Педагогічний процес у ЗВО відповідно до етапів функціонування, розкрити закони, закономірності, принципи, методи та використання засобів навчання</p>		2 год	4 год
<p>Тема 6. Форми організації освітнього процесу в сучасній вищій школі. <i>План</i></p>	2 год		4 год

<p>Форми організації навчання у вищій школі, методики до їх підготовки та проведення. Дидактичні принципи відбору і викладу матеріалу. Основні критерії оцінювання якості роботи на заняттях. Структура науково-методичного забезпечення та форми методичної роботи.</p>			
<p>Тема 6. Види і стилі навчання. <i>План</i> Поняття «вид навчання», «стиль навчання». Мета видів і стилів навчання, позитивні сторони та труднощі організації видів навчання</p>		2 год	4 год
<p>Тема 7. Програма підготовки фахівця та навчальні плани. Зміст навчальної дисципліни та структурування матеріалу. <i>План</i> Нормативні документи, що визначають зміст освіти. Поняття «Навчальний план», «Індивідуальний навчальний план», «Навчальна програма». Система планування і організації навчального процесу.</p>	2 год		4 год
<p>Тема 7. Форми організації освітнього процесу в сучасній вищій школі. <i>План</i></p>		2 год	4 год

Форми організації навчання у вищій школі. Методики до їх підготовки та проведення. Дидактичні принципи відбору і викладу матеріалу. Критерії оцінювання якості роботи на заняттях, структура науково-методичного забезпечення та форми методичної роботи			
Тема 8. Програма підготовки фахівця та навчальні плани. Зміст навчальної дисципліни та структурування матеріалу. <i>План</i> Функції та компоненти програми навчальної дисципліни, прогностичні завдання, зміст навчальних програм. Поняття «Навчальна література», її функції, вимоги до навчальної літератури. Зміст стандартизації і гуманізації вищої професійно-педагогічної освіти у навчальних планах та програмах		2 год	4 год
ВСЬОГО	14 год	16 год	60 год
4. Система оцінювання курсу			
Накопичування балів під час вивчення дисципліни			
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів		
Лекція			
Практичне заняття	15		
Самостійна робота (тестування)	15		
Індивідуальне/творче завдання	20		

Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Література

Основна

1. Агеев В.С. Межгрупповое взаимодействие: социально-психологические проблемы. Москва: ИМУ, 1992. 249 с.
2. Алякринский Б. Общение и его проблемы. Москва: Знание, 1982. 64 с.
3. Бабанский Ю.К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса (Методологические основы). Москва: Просвещение, 1982. 192 с.
4. Бабанский Ю.К. Избранные педагогические труды. Москва: Педагогика, 1989. 560 с.
5. Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения: Общедидактический аспект. Москва: Педагогика, 1977. 254 с.
6. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні: *Підручник*. Київ: КНЕУ, 2004.
7. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: *Методическое пособие*. Москва: Высшая школа, 1991. 207 с.
8. Дуткевич Т.В. Психологічні основи використання інтерактивних методів навчання у процесі підготовки спеціалістів з вищою освітою. *Використання інтерактивних та мультимедійних засобів у підготовці педагога: Зб. наук. праць*. Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2003. 97с.
9. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение. Ленинград: Политиздат, 1985. 167 с.
10. Емельянов Ю.Н., Кузьмин Е.С. Теоретические и методологические основы социально-психологического тренинга. Ленинград: ЛГУ, 1983. 106 с.
11. Ильина Т.А. Педагогика: *Курс лекций*. Москва: Просвещение, 1984. 496 с.
12. Кан-Калик В.А., Ниандров Н.Д. Педагогическое творчество. Москва: Педагогика, 1990. 144 с.
13. Кан-Калик В.А. Основа педагогического общения. Грозный: Чечено-Ингуш. колледж, 1979. 350 с.
14. Карамушка Л.М., Залигіна М.П. Використання інтерактивних технік у процесі підготовки менеджерів та персоналу освітніх організацій до управління: *метод. реком.* Київ; Рівне, 2003. 20 с.
15. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: *навч. посібник*. Київ: Либідь, 2004. 424 с.
16. Карамушка Л.М. Психологія управління закладом середньої освіти: *монографія*. Київ: Ніка-Центр, 2000. 332 с.
17. Коломінський Н.Л. Психологія педагогічного менеджменту. Київ: МАУП. 2002. 163с.
18. Коломінський Н.Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект): *монографія*. Київ: МАУП, 2000.

19. Коменский Я.А. Избранные педагогические произведения. Москва: Учебно-педагогическое издательство, 1995. 287 с.
20. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. Москва: Высшая школа, 1990. 117 с.
21. Кристофер Э., Смит Л. Тренинг лідерства. Спб.: Питер, 2001. 320с.
22. Культура общения / Под ред. Чмут Т.К., Чайка П.Л. Киев: Знание, 1990. 15 с.
23. Куницына В.Н. Межличностное общение. *Учебник для вузов*. СПб.: Питер, 2002. 544 с.
24. Льюис Д. Тренинг эффективного общения. Москва: Изд-во Эксмо, 2002. 224 с.
25. Марасанов Г.И. Социально-психологический тренинг. 3-е изд., испр. и доп. Москва: Совершенство, 1998. 208с.
26. Ментс М. Эффективное использование ролевых игр в тренинге. СПб.: Питер, 2002. 208 с.
27. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: *навчальний посібник* / За заг. ред. О.Г. Мороза. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. 337 с.
28. Освітні технології: *навчально-методичний посібник* / за заг. ред. О.М.Пехоти. Київ: А.С.К., 2002. 255 с.
29. Педагогіка / За ред. А.М. Алексюка. Київ: Вища школа, 1985. 295 с.
30. Педагогічний словник / За ред. Ярмаченка М.Д. Київ: Педагогічна думка, 2001. 516 с.
31. Самухов С., Стражнікова І. Самостійна робота студентів як умова формування розумової самостійності майбутніх викладачів. *Інформаційний бюлетень кафедри педагогіки імені Б.Ступарика №24*. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. С. 47-50.
32. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності : *навч. посібник*. Київ: Вища шк., 2004. – 335 с.
33. Станкин М.И. Психология общения : *курс лекцій*. Москва: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО “МОДЭК”, 2000. 320с.
34. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ: 2000. 210 с.
35. Стражнікова І. Характеристика операційно-діяльнісного компоненту процесу навчання в дослідженнях Західного регіону України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Педагогічний альманах: зб.наук.праць*. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. Випуск 29. С. 268-273.
36. Стражнікова І., Чопик Ю. Зарубіжна реформаторська педагогіка в оцінках українських науковців другої половини ХХ – початку ХХІ століття: *монографія*. Івано-Франківськ : НАІР, 2017. 264 с.
37. Стражнікова І.В. Інформаційні технології в інформаційно-навчальному середовищі сучасних ЗВО. *Матеріали Всеукраїнської (заочної) науково-практичної конференції «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного вищого*

закладу освіти» (Київ, 22 березня 2019 року). С. 96-98. Електронний ресурс: офіційний сайт Київського кооперативного інституту бізнесу і права.

38. Стражнікова І.В. Організація системи навчання для українських студентів у закладах вищої освіти європейських країн (30-ті роки ХХ століття). *Virtus: Scientific Journal* (Канада, Монреаль), 2019. № 36. С. 126-128. (Cite Factor Academic Scientific Journals, International Innovative Journal Impact Factor (IIJIF), Scientific Indexing Services).

39. Стражнікова І.В. Особливості, переваги й недоліки дистанційного навчання в українських ЗВО. *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика»*. Харків: «Стиль-Издат», 2018. С. 116-119.

40. Ябчанка Р., Стражнікова І. Позитивні та негативні сторони використання інноваційних технологій у навчальному процесі закладів вищої освіти. *Матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»* (Переяслав-Хмельницький, 28 листопада 2018 р.). С. 429-431. Електронний ресурс. URL://confscientific.webnode.com.ua

Допоміжна

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: *підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузів*. Міжнародний фонд "Відродження". Київ: Либідь, 1998. 560 с.
2. Бутенко Н.Ю. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: *навч. посіб.* / За заг. ред. Н.Ю. Бутенко. Київ: КНЕУ, 2005. 184 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: *методичний посібник для студентів магістратури*. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
4. Вергасов В.М. Активизация мыслительной деятельности студента в высшей школе. Киев: Высшая школа, 1979. 216 с.
5. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: *навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни* / В.А. Козаков, М.В.Артюшина, О.М.Котикова та ін. / За заг. ред. В.А. Козакова. Київ: КНЕУ, 2003. 829 с.
6. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: *навч. посіб.* Київ: Вища школа, 2004. 335 с.
7. Педагогічна майстерність. *Підручник* / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. / за ред. І.А. Зязюна. Київ: Вища шк., 1997. 349 с.

Інформаційні ресурси

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази президента України, Листи МОНУ).
2. www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.
3. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського.
4. [www. – udru.org.ua](http://www.udru.org.ua) – веб-сторінка Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

5. www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т.д.
6. www.7ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література.
7. www.lib.com.ua – Сайт електронної бібліотеки.

6. Контактна інформація

Кафедра	педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, м.Івано-Франківськ, вул.Бандери, 1, ауд.510. тел. (0342)570011. kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і)	д.пед.н., проф. Завгородня Тетяна Костянтинівна, д.пед.н., проф. Стражнікова Інна Василівна
Гостьові лектори	Запрошені викладачі з закладів вищої освіти України.
Контактна інформація викладача	tetiana.zavgorodnia@pnu.edu.ua, inna.strazhnikova@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку впродовж двох тижнів з дня пропуску. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищують 10% від загальної кількості лекційних годин відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента. Відпрацювання додатковим тестуванням можливо на сайті дистанційного навчання http://www.d-learn.pu.if.ua/ .
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації»

	освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Не зараховується.
Невідповідна поведінка під час заняття	не допускається
Додаткові бали	Студент може отримати за роботу під час лекційних занять.
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи PROMETHEUS, «УкрІНТЕІ», EDERA.

Викладач: д.пед.н., проф. Завгородня Т.К., Сражнікова І.В.